

28 Ιουλίου 2010
Αριθμ. Πρωτ.: 128806/21472/2010
Πληροφορίες: κ. Μάριος Πρωτοπαπάς

Προς το Υπ. Οικονομικών
Γεν. Δνση Τελωνείων & Ε.Φ.Κ.
Δνση 18^η Τελων. Οικον. Συστημάτων
Τμήμα Β'
Καραγεώργη Σερβίας 10
10184 Αθήνα

Θέμα: Χορήγηση πιστοποιητικού μετοικεσίας σε ιατρό που εργάζεται στο εξωτερικό στο πλαίσιο απόκτησης ειδικότητας

Αξιότιμοι κύριοι/ες

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά του κ. *** σχετικά με την υπηρεσία σας.

Ειδικότερα, όπως μας αναφέρει ο πολίτης, αφού απέκτησε άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ιατρού από τη Ν.Α. Κέρκυρας (5-8-2004) μετέβη στη Γερμανία όπου για διάστημα έξι (6) περίπου ετών (1-10-2004 έως 30-4-2010) εργάστηκε στην ουρολογική κλινική του Παν/μιου Goettingen της Γερμανίας σε έμμισθη θέση πανεπιστημιακού βοηθού. Παράλληλα απέκτησε και την ειδικότητα του ουρολόγου. Στις 15-4-2010 μετέβη στο Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στο Αννόβερο προκειμένου να του χορηγηθεί πιστοποιητικό μετοικεσίας ώστε να προχωρήσει στον άνευ δασμών εκτελωνισμό του αυτοκινήτου του στην Ελλάδα. Το Προξενείο, μετά από επικοινωνία με την Δ.18 Δνση Τελωνειακών Οικονομικών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, απέρριψε (με το υπ' αριθμ. ΑΠΦ 500.2/ΑΣ 841 της 2-6-2010 έγγραφό του) το αίτημά του με την αιτιολογία ότι η χορήγηση του πιστοποιητικού μετοικεσίας θα ήταν δυνατή μόνο εφόσον είχε παραμείνει στη Γερμανία για περίοδο άνω των δυο ετών εργαζόμενος ως ειδικευμένος (πλέον) ιατρός, όχι όμως εφόσον η εργασία του κατά την παραμονή του εκεί συνδεόταν με την απόκτηση ειδικότητας.

Το Υπ. Οικονομικών στο υπ' αριθμ. Δ 185022461ΕΞ2010 της 26-5-2010 απαντητικό έγγραφο του προς το Προξενείο με θέμα «Συνήθης κατοικία αποφοίτου ιατρικής σχολής που εργάζεται στο εξωτερικό στο πλαίσιο της απόκτησης ειδικότητας», σχετικά με τη θεμελίωση ή μη δικαιώματος μεταφοράς συνήθους κατοικίας με τις προβλεπόμενες φορολογικές απαλλαγές, αναφέρει ότι η απόκτηση ιατρικής ειδικότητας, είτε αυτή λαμβάνει χώρα στη χώρα μας είτε στο εξωτερικό στο σύνολό της ή μερικώς, συνδέεται άρρηκτα με την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος και αποτελεί προϋπόθεσή της. Και αυτό γιατί –κατά το Υπουργείο– ο απόφοιτος ιατρικής σχολής προσδιορίζεται ως «ιατρός άνευ ειδικότητας» και στην πράξη δυσχεραίνεται εξαιρετικά ως προς την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος.

Η άποψη αυτή είναι δεν είναι ακριβής καθώς η έλλειψη ειδικότητας να μεν μπορεί να δυσχεράνει την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος δεν την καθιστά όμως αδύνατη. Την δυσχεραίνει σε βαθμό ανάλογο της δυσκολίας που συναντά την παρούσα χρονική περίοδο ένας απόφοιτος πανεπιστημίου που αναζητά καλά αμειβόμενη θέση σε δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα χωρίς να διαθέτει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Παρόλα αυτά ένας ιατρός άνευ ειδικότητας μπορεί κάλλιστα να ασκήσει το επάγγελμά του από την στιγμή που έχει εξασφαλίσει την απαιτούμενη άδεια ασκήσεως επαγγέλματος από την αρμόδια Νομαρχία. Η χορήγηση της σχετικής άδειας από μόνη της αποτελεί τη μοναδική προϋπόθεση που τίθεται από το νόμο προκειμένου να θεωρείται ένας ιατρός ως εργαζόμενος / επαγγελματίας. Πέραν τούτου δεν είναι απαραίτητο ένας πτυχιούχος ιατρικής σχολής να ασκήσει αποκλειστικά το ιατρικό επάγγελμα.

Περαιτέρω, στο έγγραφο του Υπουργείου αναφέρεται ότι η ειδικότητα που αποκτάται στο εξωτερικό αναγνωρίζεται ως τίτλος είτε αυτόματα είτε κατόπιν εξετάσεων, αναλόγως εάν αποκτήθηκε σε κράτος μέλος της ΕΕ ή μη.

Η ειδικότητα όμως δεν θεωρείται ακαδημαϊκός τίτλος σπουδών από το Υπ. Παιδείας, δια βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων και για το λόγο αυτό το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν αποδίδει σχετική ακαδημαϊκή αναγνώριση (όπως συμβαίνει με τους τίτλους επιστημών υγείας, δηλ. τα πτυχία που χορηγούνται μετά από ολοκλήρωση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών). Η αποκτηθείσα ειδικότητα εξετάζεται μόνο από το Υπ. Υγείας και τις Νομαρχίες στο πλαίσιο του δικαιώματος άσκησης του επαγγέλματος.

Το Υπουργείο εκφράζει την άποψη ότι η ιατρική ειδικότητα, που γίνεται με παροχή εργασίας ιδίως σε πανεπιστημιακή κλινική του εξωτερικού, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση του κ. ***, συναρτάται άμεσα ως προϋπόθεση με τη δυνατότητα άσκησης του ιατρικού επαγγέλματος στην Ελλάδα και προσιδιάζει περισσότερο στην έννοια της μετεκπαίδευσης και όχι στην απόκτηση σταθερών επαγγελματικών δεσμών με το εξωτερικό. Συνεπώς πρόκειται για πρόσωπα με συνήθη κατοικία στην Ελλάδα, που αναμφίβολα εργάζονται στο εξωτερικό, όπου μεταβαίνουν όχι αποκλειστικά για βιοποριστικούς λόγους, αλλά προκειμένου να αποκτήσουν την απαιτούμενη μετεκπαίδευση, επειδή στην Ελλάδα οι αντίστοιχες θέσεις είναι περιορισμένες.

Επί των ανωτέρω θέσεων του Υπουργείου Οικονομικών, και πέραν των ειδικότερων επισημάνσεων που προηγήθηκαν, οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι το Υπουργείο προσεγγίζει το ζήτημα από μια αυστηρά δημοσιονομική / φορολογική σκοπιά η οποία οδηγεί σε ανεπιεική προς τον συγκεκριμένο φορολογούμενο πολίτη (αλλά και τους λοιπούς συναδέλφους του που έχουν αποκτήσει ειδικότητα στο εξωτερικό) αποτελέσματα.

Όπως είναι προφανές, κρίσιμο στοιχείο στο υπό εξέταση ζήτημα είναι το κατά πόσο η ειδίκευση προσιδιάζει στην έννοια της μετεκπαίδευσης ή σε αυτήν της εργασίας / άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας. Η ίδια η Ελληνική Δημόσια Διοίκηση έρχεται να δώσει απάντηση θεωρώντας εν τοις πράγμασι την απόκτηση ειδικότητας ως εργασία, εντασσόμενη στο πλαίσιο της γενικότερης επαγγελματικής δραστηριότητας και βίου ενός ατόμου.

Εν τάχει αναφερόμενοι: Το Υπ. Παιδείας, δια βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων δεν αντιμετωπίζει την απόκτηση ειδικότητας ως μετεκπαίδευση (βλ. ανωτέρω) και δεν θέτει θέμα ακαδημαϊκής αναγνώρισης αυτής στην περίπτωση που έχει πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό. Στους δε ειδικευόμενους ιατρούς δεν αποδίδεται η ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή (με τα τυχόν συνακόλουθα ωφελήματα). Το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και οι συν αυτό Νομαρχίες ζητούν από τους ιατρούς προκειμένου να τους εντάξουν στις λίστες των νοσοκομείων για απόκτηση ειδικότητας να έχουν εξασφαλίσει την σχετική άδεια ασκήσεως επαγγέλματος που

χορηγείται από τις δεύτερες. Κατά τη διάρκεια της ειδίκευσης καταβάλλουν κανονικά ασφαλιστικές εισφορές, το δε διάστημα αυτής αναγνωρίζεται από συνταξιοδοτικής πλευράς. Το ίδιο το Υπ. Οικονομικών αντιμετωπίζει τους ειδικευόμενους (εν Ελλάδα) ιατρούς ως εργαζόμενους φορολογώντας την αμοιβή που τους καταβάλλεται κατά την ειδίκευσή τους. Εξ όσων δε γνωρίζουμε, η αντιμετώπιση (φορολογική ή άλλη) των ειδικευόμενων στην Ελλάδα ιατρών δεν διαφοροποιείται αν η ειδίκευση τους πραγματοποιείται σε Πανεπιστημιακή κλινική αντί σε κανονική νοσοκομειακή κλινική.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, η ελληνική έννομη τάξη και η συν αυτή Δημόσια Διοίκηση αντιμετωπίζουν τους ειδικευόμενους στην Ελλάδα ιατρούς ως εργαζόμενους. Συνεπώς, για λόγους ισονομίας και ίσης μεταχείρισης, πρέπει και οι αποκτώντες ειδικότητα στο εξωτερικό ιατροί να τυγχάνουν της ίδιας αντιμετώπισης. Κακώς, λοιπόν και κατά παράβαση της αρχής της ισότητας, στην περίπτωση που ζητηθεί από αυτούς πιστοποιητικό μετοικεσίας (για την ατελή εισαγωγή ΙΧ αυτοκινήτου) εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 25 της ΥΑ Δ245/1988 αντί της παρ. 1 αυτού¹.

Θεωρούμε σκόπιμο επίσης να επισημάνουμε ότι ο αναφερόμενος πολίτης δεν μετέβη στη Γερμανία ως φοιτητής αλλά ως ιατρός με άδεια άσκησης επαγγέλματος και υπό αυτήν την ιδιότητα προσλήφθηκε από την Πανεπιστημιακή κλινική του Goettingen. Κατά την παραμονή του εκεί το γερμανικό κράτος τον αντιμετώπιζε από κάθε άποψη (φορολογική και κοινωνικο-ασφαλιστική) ως εργαζόμενο ιατρό (με αμοιβή) και όχι ως φοιτητή / μετεκπαιδευόμενο.

Τόσο το Γερμανικό κράτος όσο και άλλα ευρωπαϊκά (ενδεικτικά αναφέρουμε το Ηνωμένο Βασίλειο) συνάπτουν αμειβόμενες συμβάσεις εργασίας για την χορήγηση ειδικότητας σε πτυχιούχους ιατρικής υπό την προϋπόθεση οι ενδιαφερόμενοι να διαθέτουν άδεια άσκησης επαγγέλματος. Στο πλαίσιο δε της ελευθερίας της διακίνησης των εργαζομένων γίνονται δεκτοί στις εν λόγω θέσεις υποψήφιοι από όλες τις χώρες της Ε.Ε.

Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε. (πρώην Δ.Ε.Κ.) εργαζόμενος είναι το πρόσωπο το οποίο παρέχει υπηρεσίες προς και υπό την επίβλεψη ενός άλλου προσώπου και για τις οποίες λαμβάνει αμοιβή². Επιπλέον, σύμφωνα με το Δικαστήριο, εργαζόμενοι είναι και οι ασκούμενοι και οι ειδικευόμενοι, ανεξαρτήτως μάλιστα του νομικού καθεστώτος υπό το οποίο πραγματοποιείται η άσκηση ή ειδικότητα³.

Πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι η άσκηση φορολογικής νομοθετικής πολιτικής και ο φορολογικός νόμος οφείλουν να είναι σύμφωνα με το Σύνταγμα, το κοινοτικό δίκαιο (κυρίως με τις αρχές της μη διακρίσεως και της ελευθερίας διακινήσεως) και το

¹ Άρθρο 25

1. Οι απαλλαγές του άρθρου 3 της απόφασης αυτής, χορηγούνται στα προσωπικά είδη που εισάγονται από Έλληνες υπηκόους με συνθήκη κατοικία στην Ελλάδα, οι οποίοι αναχώρησαν από την Ελλάδα για να εργαστούν στο εξωτερικό, όπου παραμένουν εργαζόμενοι με σχέση εξαρτημένης ή όχι εργασίας, πάνω από δυο (2) συνεχή χρόνια και με τη λήξη της εργασίας τους επιστρέφουν στην Ελλάδα για οριστική εγκατάσταση.

4. Δεν υπάγονται στα δικαιούχα πρόσωπα της παρ. 1 οι Έλληνες υπήκοοι με συνθήκη κατοικία στην Ελλάδα, που αναχωρούν από την Ελλάδα για σπουδές στο εξωτερικό, έστω και αν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους εργάζονται, εκτός εάν μετά τη λήξη των σπουδών τους, παρέμειναν και εργάστηκαν αποδεδειγμένα στο εξωτερικό πάνω από δυο (2) συνεχή χρόνια.

² Υπόθεση C-66/1985, Deborah Lawrie-Blum κατά Land Baden-Wurttemberg.

³ Υπόθεση C-66/1985, Deborah Lawrie-Blum κατά Land Baden-Wurttemberg και C-188/2000, Bülent Kurz, ne Yüce κατά Land Baden-Wurttemberg

διεθνές δίκαιο δυνάμει και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 28 παρ.1 του Συντάγματος⁴.

Κατόπιν των ανωτέρω σας παρακαλούμε να επανεξετάσετε την περίπτωση του κ. *** και μας ενημερώσετε για τις απόψεις σας επί του θέματος. Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με τιμή

Καλλιόπη Σπανού
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

κ. ***

⁴ Άρθρο 28

1. Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Η εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων στους αλλοδαπούς τελεί πάντοτε υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.